

УДК [378.015.31:796](045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-1544-1555](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1544-1555)

Овчарук Василь Володимирович кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, тел.: (0432) 56-08-48, <https://orcid.org/0000-0002-8443-5460>

Максимчук Борис Анатолійович доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, м. Ізмаїл, <https://orcid.org/0000-0002-4168-1223>

Станєва Світлана Василівна викладач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, м. Ізмаїл, <https://orcid.org/0009-0001-7978-3858>

Шемчак Ігор Анатолійович старший викладач кафедри фізичного виховання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, тел.: (0432) 56-08-48, <https://orcid.org/0000-0002-7621-4131>

Овчар Іван Миколайович викладач вищої категорії, старший викладач, голова циклової комісії математики та інформатики, Вінницький технічний фаховий коледж, м. Вінниця, <https://orcid.org/0009-0009-0757-9768>

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАСОБАМИ АКТИВІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ

Анотація. У статті автори дослідили роль спортивно-масової роботи (СМР) як ключового засобу створення освітньо-виховного середовища в університетах. У ній представлено аналіз сучасних тенденцій і підходів до організації СМР, зокрема організації спортивних заходів, створення студентських клубів та популяризації фізичної активності серед молоді. Особливу увагу дослідники приділили зарубіжному досвіду, включаючи використання інноваційних технологій, інклюзивність, соціальну інтеграцію та інші аспекти через масовий спорт. Актуальність статті – в окресленні викликів, що стоять перед українськими закладами освіти, серед яких недостатнє фінансування, обмежена спортивна інфраструктура та наслідки війни. Результатом стали визначені ключові аспекти інтеграції спортивно-масової роботи в освітнє середовище, включаючи розвиток лідерських

якостей, формування здорового способу життя та підвищення соціальної згуртованості. У статті запропоновано рекомендації для адаптації зарубіжних практик у контексті українських університетів.

Створення освітньо-виховного середовища університетів засобами СМР є важливим напрямом сучасної освіти і має давні традиції в Україні. Основними шляхами досягнення цієї мети були організація студентських спортивних секцій, проведення змагань різного рівня (від внутрішньовузівських до всеукраїнських), а також популяризація масових фізкультурних заходів, таких як «День здоров'я», кроси чи спортивні свята.

Стаття висвітлює перспективи використання СМР як ефективного інструменту формування гармонійного розвитку особистості студентів.

Ключові слова: лідерство, самоуправління, ресурси, освітньо-виховний потенціал, замученість, масовий спорт, інноваційність, соціальність, технологічність, рекомендації та стратегії.

Ovcharuk Vasyl Volodymyrovych Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Physical Education, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, tel.: (0432) 56-08-48, <https://orcid.org/0000-0002-8443-5460>

Maksymchuk Borys Anatoliyovych Full Professor, Doctor of Science in Pedagogy, Professor of the Department of Physical Education, Sports and Human Health, Izmail State University of Humanities, Izmail, <https://orcid.org/0000-0002-4168-1223>

Stanieva Svitlana Vasylivna depositor of the Department of Physical Education, Sports and Human Health, Izmail State Humanitarian University, Izmail, <https://orcid.org/0009-0001-7978-3858>

Shemchak Ihor Anatoliyovych senior lecturer of the Department of Physical Education, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, tel.: (0432) 56-08-48, <https://orcid.org/0000-0002-7621-4131>

Ovchar Ivan Mykolayovych teacher of the highest category, senior teacher, chairman of the cycle commission of mathematics and informatics, Vinnytsia Technical Vocational College, Vinnytsia, <https://orcid.org/0009-0009-0757-9768>

FEATURES OF CREATING AN EDUCATIONAL AND EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF UNIVERSITIES BY WAYS OF ACTIVATING SPORTS AND MASS WORK

Abstract. In the article, the authors investigated the role of sports and mass work (SMW) as a key means of creating an educational and educational

environment in universities. It presents an analysis of modern trends and approaches to the organization of sports activities, in particular, the organization of sports events, the creation of student clubs, and the promotion of physical activity among young people. The researchers paid special attention to foreign experience, including the use of innovative technologies, inclusiveness, social integration and other aspects of mass sports. The article is relevant in outlining the challenges facing Ukrainian educational institutions, including insufficient funding, limited sports infrastructure, and the consequences of the war.

As a result, the key aspects of the integration of sports and mass work into the educational environment were determined, including the development of leadership qualities, the formation of a healthy lifestyle and the improvement of social cohesion. The article offers recommendations for the adaptation of foreign practices in the context of Ukrainian universities.

Creating an educational and educational environment of universities by means of SMW is an important direction of modern education and has long traditions in Ukraine. The main ways to achieve this goal were the organization of student sports sections, the holding of competitions of various levels (from intra-university to all-Ukrainian), as well as the popularization of mass physical culture events, such as "Health Day", cross-country skiing or sports holidays.

The article highlights the prospects of using SMP as an effective tool for forming harmonious personality development of students.

Keywords: leadership, self-management, resources, educational and educational potential, martyrdom, mass sports, innovativeness, sociality, technologization, recommendations and strategies.

Постановка проблеми. Спортивно-масова робота в університетах охоплює широкий спектр активності та діяльності, включаючи організацію спортивних змагань, секцій, фітнес-програм, оздоровчих заходів, а також підтримку студентських спортивних клубів. Ці заходи сприяють не лише фізичному розвитку студентів, але й формуванню їхніх моральних та соціальних цінностей, що можливо тільки за середовищного та комунікативного підходів [9].

Останнім часом викладачі та організатори особливу увагу приділяли інтеграції спортивної діяльності в систему виховання, формуючи в студентів почуття відповідальності, командної роботи та лідерських якостей. Крім того, створювалися спеціалізовані клуби, що залучали молодь до спорту незалежно від рівня фізичної підготовки. Об'єднуючи студентів, викладачів та адміністрацію навколо спільних цінностей, ця діяльність сприяла не лише фізичному розвитку, а й зміцненню інклюзії, корпоративної культури університетів [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зрозуміло, що в новітні часи для відповідності СМР сучасним студентським запитам за зростання ролі кампусів як середовищ навчання, соціалізації, комунікації й дозволя, а також для досягнення максимального ефекту потрібна максимальна інтеграція масового спорту в освітньо-виховний процес, створення сучасної інфраструктури, організація інноваційних заходів та використання цифрових технологій. Таким чином, спортивно-масова робота поступово стає не лише засобом фізичного розвитку, а й інструментом виховання гармонійної, соціально відповідальної особистості.

Ці питання у зв'язку із середовищевісними аспектами або без них досліджували українські науковці: організаційні засади СМР – Н. Довгань; мотивацію при заняттях СМР – В. В. Колосовська; методику проведення СМР – О. Литвиненко тощо. Ресурси самостійної спортивної діяльності та її самоорганізації досліджувала Н. Мартинова, а адаптаційний та зміцнюючий потенціал фізичної культури й спорту в студентському середовищі – О. Тимошук [2, 6, 7, 8, 10].

Останніми роками з'являються прогресивні дослідження з нейропсихологічних аспектів студентського саморозвитку, зокрема ролі та впливу колективних спортивних занять на навчальний процес загалом [13].

Найбільш фундаментальним теоретико-методичним дослідженням, яке корелює з предметом нашої статті є дисертаційна робота Н. Довгань *«Теоретичні і методичні основи виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи»*. Дослідниця, акцентуючись на діяльнісному та середовищному підходах, сформулювала концептуальні основи фізичного виховання студентів. Вона дійшла висновків, що створення освітньо-виховного середовища університетів засобами активізації спортивно-масової роботи неможливе без індивідуального, діяльнісного, системного та середовищного підходів у їх інтеграції, а сама фізична культура студента включає когнітивний, емоційно-ціннісний і поведінково-діяльнісний компоненти, спрямовані на гармонійний розвиток особистості через заняття позааудиторною спортивно-масовою роботою [2].

Серед найновіших досліджень варто відзначити статтю В. Базильчук *«Сучасний погляд на організацію у позааудиторний час фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів в освітньому середовищі університету»* [1]. Проте, детально проаналізувавши сучасні підходи, форми роботи, типи заходів, дослідниця мало приділяє увагу створенню освітньо-виховного середовища ЗВО з допомогою спортивно-масових інструментів.

У той же час у статті проаналізовано сучасний погляд на організацію у позааудиторний час фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів в освітньому середовищі університету. Схарактеризовано позааудиторні

форми занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти, якими студенти можуть займатися за бажанням у вільний час. Виокремлено фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи, яким студентська молодь надає перевагу під час навчання у закладах вищої освіти [1].

Зарубіжні науковці більше зосереджені на масовому спорті (термін СМР не вживається) та середовищі кампусу, що розуміється ширше й універсальніше, ніж освітньо-виховне середовище університету. У кампусі існує своя окрема культура, в тому числі й спортивна, на яку викладачі й наставники мають незначний вплив [15].

Наразі необхідно зауважити, що Україна при створенні освітньо-виховного середовища університетів через активізацію спортивно-масової роботи стикається з низкою викликів. Одним із головних є обмеженість ресурсів, що стосується як фінансування, так і спортивної інфраструктури. Багато університетів не мають сучасних спортивних майданчиків, тренажерних залів або обладнання, що знижує залученість студентів [4]. Також викликом є недостатня увага до фізичної культури в навчальних програмах, де заняття спортом часто сприймаються як необов'язкова складова. Це посилюється загальною тенденцією пасивного способу життя серед молоді, який підкріплюється цифровізацією та зростанням сидячої активності.

Нарешті війна в Україні створила нові, безпрецедентні виклики для реалізації спортивно-масової роботи в університетах. Значна частина ресурсів університетів переорієнтована на підтримку гуманітарних потреб, допомогу переселенцям та адаптацію до умов дистанційного навчання. Багато закладів освіти зазнали фізичних руйнувань або знаходяться в зоні бойових дій, що унеможливлює використання спортивної інфраструктури. Емоційний стан студентів також є серйозним викликом: стрес, тривога і психологічні травми знижують їхню мотивацію до участі в будь-яких активностях, включно зі спортивними [3]. Крім того, значна кількість молоді або евакуювалася за кордон, або залучена до волонтерства чи оборонних дій, що зменшує їхню фізичну присутність в університетських програмах. У цих умовах організаторам спортивно-масової роботи необхідно шукати гнучкі формати, такі як онлайн-тренування, програми реабілітації та підтримки психологічного здоров'я через фізичну активність, а також інтегрувати патріотичні й об'єднавчі елементи у спортивні заходи для підтримки духу спільності та національної ідентичності.

Ще одним важливим бар'єром є відсутність мотивації як серед студентів, так і викладачів. Молодь часто не бачить цінності в участі у спортивних заходах через брак позитивного світового прикладу або через те, що ці заходи не відповідають їхнім інтересам. Викладачі, своєю чергою,

нерідко не мають достатніх знань і ресурсів для організації таких програм. Важливою перешкодою є також нерівний доступ до спорту для студентів із різними фізичними можливостями, що ускладнює створення інклюзивного середовища.

Описана актуальність визначає **мету** нашої статті – описати зарубіжний досвід створення освітньо-виховного середовища університетів засобами активізації спортивно-масової роботи (масового спорту); визначити інноваційні інструменти побудови університетського навчально-виховного середовища такими засобами й надати методично-організаційні рекомендації для українського освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система освіти спрямована на формування гармонійно розвиненої особистості, здатної адаптуватися до умов динамічного суспільства, проявляти ініціативність та відповідальність. Університети сьогодні не лише надають знання, а й активно впливають на розвиток моральних цінностей, комунікативних і соціальних навичок. У цьому контексті спортивно-масова робота виступає важливим інструментом для створення комплексного освітньо-виховного середовища, що охоплює аспекти фізичного, соціального та емоційного розвитку студентів, що потребує для українських ЗВО примноження власних здобутків, запозичення досвіду та введення інновацій.

Виховний потенціал спортивно-масової роботи також є надзвичайно значущим. Через спорт університети мають можливість формувати у студентів такі цінності, як дисципліна, справедливість, толерантність і відповідальність. Особливу увагу слід приділяти інклюзивним заходам, які залучають студентів із різними фізичними можливостями, а також популяризації екологічної свідомості, наприклад, через веломарафони або змагання з екологічним акцентом.

Якщо інклюзія вже понад десять років є доброю й наскрізною традицією української освіти, то інші методологічні настанови перед моделюванням необхідно уточнити. Доцільними тут видаються два різнорівневі таксони, запропоновані Н. Довгань у вже згаданому дисертаційному дослідженні:

Інноваційні підходи. Запропоновані авторкою інноваційні форми, такі як функціональний тренінг та мультимедійні програми (наприклад, Beautiful Body), поєднують оздоровчі і освітні аспекти та сприяють фізичному і духовному розвитку [2].

Психолого-педагогічні умови. Для ефективного впровадження спортивно-масової роботи необхідно створити здоров'язберезувальне освітнє середовище, яке стимулює усвідомлену мотивацію студентів до фізичного самовдосконалення та активного дозвілля [2].

Ці загально методичні напрацювання українських науковців перед власне педагогічним моделюванням варто доповнити найновішими рекомендаціями та спостереженнями зарубіжних колег. Так, найновіші зарубіжні дослідження показують, що масовий університетський спорт в його освітній та технологічній інтеграції має далекосяжні наслідки. Перше – це соціальна згуртованість. Так, за дослідженнями М. Кокса, А. Стівенса та інших, спортивні заходи в університетах сприяють розвитку соціальних зв'язків, що підвищує загальний рівень задоволення студентів від навчання й знижують ризик появи шкідливих звичок [11].

З іншого боку U. Jude акцентує увагу на важливості регулярної фізичної активності як фактора, що позитивно впливає на когнітивні функції, сприяє зниженню рівня стресу і, як наслідок, підвищує академічну успішність. У подальшому дослідженні автор розглядає зв'язок між участю у шкільному спорті та показниками академічної діяльності, зазначаючи, що фізична активність не лише розвиває ментальну витривалість і концентрацію, але й формує навички соціальної взаємодії та самоорганізації, які є ключовими для успішного навчання [12]. Комплексний аналіз, представлений у публікації, підтверджує, що регулярна участь у спортивних заходах може відігравати важливу роль у створенні гармонійного балансу між фізичним, емоційним і когнітивним розвитком студентів. Таким чином, фізична активність є не лише засобом підтримки фізичного здоров'я, але й критично важливим компонентом загальної освітньої стратегії.

Також звернемо увагу на те, що дослідники з пакистанського Інституту інженерних наук і технологій Гулама Ішака Хана підкреслюють важливість впровадження сучасних технологій, таких як мобільні додатки, для стимулювання участі студентів у спортивній діяльності. У своєму дослідженні Z. Mahmood та інші представили мобільну хмарну платформу для спортивних застосунків, яка демонструє ефективність використання цифрових інструментів для організації, моніторингу та мотивації студентів до регулярних фізичних навантажень. Використання таких технологій створює інтерактивне середовище, яке полегшує доступ до персоналізованих тренувальних програм, забезпечує гейміфікацію процесу і сприяє зростанню соціальної взаємодії серед учасників. Автори вказують, що така інтеграція не лише підвищує рівень залученості, але й сприяє формуванню стійкої мотивації до фізичної активності, покращуючи здоров'я і загальний добробут студентів [14]. Це дослідження підтверджує потенціал цифрових рішень для трансформації спортивної освіти та активного способу життя в академічному середовищі.

Отже, активізація спортивно-масової роботи в університетському середовищі є важливим напрямом для формування здорового способу життя

та згуртованості студентської спільноти. Нижче узагальнимо методи, які можна застосувати, а також світові практики та думки науковців, резюмовані до конкретних аспектів (напрямів СМР) та рекомендацій (таблиця 1).

Таблиця 1.

Узагальнена таблиця аспектів спортивно-масової роботи та рекомендацій

Аспект	Пояснення / Рекомендація
Фізичне здоров'я як основа розвитку особистості	Регулярна фізична активність сприяє покращенню здоров'я, зниженню стресу та підвищенню когнітивних здібностей. Університети мають створювати умови для профілактики захворювань і підтримки добробуту студентів через спортивні програми та заходи.
Формування соціальних навичок	Командні види спорту сприяють розвитку комунікативних і організаційних здібностей, допомагають навчитися працювати в колективі, вирішувати конфлікти та досягати спільних цілей.
Формування лідерських якостей	Участь у студентських спортивних клубах розвиває ініціативність, відповідальність і здатність мотивувати інших, що корисно як у спортивній, так і професійній діяльності.
Інтеграція спорту в навчальний процес	Впровадження обов'язкових або факультативних курсів із фізичної культури, здорового способу життя, спортивної етики. Поєднання теоретичних знань із практикою через міждисциплінарний підхід.
Створення спортивної інфраструктури	Інвестиції в облаштування тренажерних залів, стадіонів, басейнів тощо. Доступна інфраструктура стимулює активність і залученість студентів у спортивно-масову роботу.
Популяризація спорту через змагання та фестивалі	Організація турнірів, спортивних фестивалів і флешмобів допомагає підвищити інтерес до спорту, створюючи відчуття спільності серед студентів і зміцнюючи університетську ідентичність.
Застосування цифрових технологій	Використання мобільних додатків, віртуальних тренувань та онлайн-платформ для організації спортивних заходів. Це робить спорт доступним і дозволяє врахувати індивідуальні потреби студентів.
Інклюзивність	Проведення заходів, доступних для студентів із різними фізичними можливостями, сприяє формуванню інклюзивного середовища, рівності та взаємоповаги.
Екологічна відповідальність	Організація екологічно свідомих спортивних заходів, наприклад, марафонів чи велопробігів, які акцентують увагу на важливості сталого розвитку та екологічної свідомості.
Виховання моральних якостей	Спортивна діяльність сприяє формуванню дисципліни, поваги до суперників, справедливості та соціальної відповідальності. Університети можуть використовувати спорт як інструмент для виховання цінностей, орієнтованих на здоровий спосіб життя.

Вищенаведена таблиця стосується оптимізації освітньо-виховного середовища через СМР в конкретному ЗВО. Проте запозичення найефективніших елементів зарубіжного досвіду активізації спортивно-масової роботи є важливим стратегічним кроком для українських університетів у створенні сучасного освітньо-виховного середовища. У зв'язку з цим пропонуємо 7 запозичених зі світового досвіду організаційно-педагогічних форм та стратегій активізації спортивно-масової роботи для створення освітньо-виховного середовища українських університетів як системного просторового утворення:

Розробка мотиваційних програм. Надання заохочень для студентів, які активно беруть участь у спортивних заходах (знижки на навчання, додаткові бали, участь у міжнародних змаганнях); упровадження «челенджів» або змагань між факультетами.

Інтеграція спорту в культуру університету. Організація регулярних спортивних фестивалів, марафонів та днів здоров'я; проведення заходів на зразок «День спорту», коли всі заняття замінюються спортивними активностями.

Покращення спортивної інфраструктури. Доступ до сучасних спортивних залів, майданчиків, басейнів; запровадження спеціальних зон для тренувань на відкритому повітрі.

Залучення кваліфікованих фахівців. Організація майстер-класів із професійними спортсменами; залучення відомих тренерів для популяризації різних видів спорту.

Впровадження інноваційних технологій. Використання мобільних додатків для реєстрації та моніторингу участі у спортивних заходах; створення платформ для обміну спортивними досягненнями студентів.

Індивідуалізація підходів. Пропозиція спортивних програм, адаптованих до різного рівня фізичної підготовки; акцент на нетрадиційні види спорту (йога, скелелазіння, танці).

Міжнародна співпраця. Участь у програмі Erasmus+ для обміну спортивними ідеями та заходами з іншими університетами; Проведення міжнародних турнірів і змагань між університетами різних країн.

Вищенаведені аспекти виступають орієнтирами, які почали втілюватися або ж перебувають на стадії апробації в Україні. Самі ж сучасні українські університети перебувають у стані адаптації до глобальних освітніх стандартів та технологій, одночасно долаючи виклики обмежених ресурсів, змін у демографії студентства та соціальних трансформацій. У таких умовах спортивно-масова робота може стати ефективним інструментом для створення освітньо-виховного середовища, яке сприятиме гармонійному розвитку особистості, інтеграції студентів у спільноту та формуванню здорового способу життя.

Висновки.

Найзагальніший і концептуальний результат статті – це можливість на основі проведеного аналізу сформулювати робоче визначення освітньо-виховного середовища університету, яке формується засобами активізації спортивно-масової роботи (масового спорту). Узагальнення поглядів, підходів та типів досвіду показує, що таке середовище – це сукупність педагогічних, соціально-психологічних й організаційних умов, створених у закладах вищої освіти з метою забезпечення гармонійного розвитку студентів. Це середовище спрямоване на інтеграцію навчального процесу, фізичного виховання, спортивних змагань, масових спортивних заходів та дозвілля для формування ключових компетентностей, зміцнення фізичного і психічного здоров'я, розвитку соціальних якостей (лідерства, командної взаємодії), а також формування здорового способу життя.

Воно базується на принципах доступності, добровільності, інтеграції фізкультурно-спортивної діяльності в освітній процес, інноваційності та культурного підходу до формування свідомого ставлення до фізичного здоров'я.

Отже, світовий досвід свідчить про те, що активізація спортивно-масової роботи в університетах сприяє всебічному розвитку студентів, покращенню їхнього фізичного здоров'я та соціальної інтеграції. Впровадження комплексних підходів, що включають інтеграцію спорту в навчальний процес, розвиток інфраструктури, організацію масових заходів та використання цифрових технологій, є ефективним шляхом досягнення цих цілей в Україні.

Література:

1. Базильчук, В. (2022). Сучасний погляд на організацію у позааудиторний час фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів в освітньому середовищі університету. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи, (1 (7)), 31–38.
2. Довгань, Н. Ю. (2018). Теоретичні і методичні основи виховання фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи (Doctoral dissertation, Інститут проблем виховання).
3. Жила, Г. (2023). Вища освіта в умовах війни: виклики, проблеми, перспективи для студентів та науковців. Молодь і ринок, (2/210), 141–145. <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29481>
4. Імас, Є., & Андреева, О. (2022). Розвиток спортивної інфраструктури як чинник залучення різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Теорія і методика фізичного виховання і спорту, (4), 27–30. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.4.27-30>
5. Кафтанова, Т. В., Опанчук, Д. Р., & Цимбалюк, Н. М. (2024). Лекційний курс з дисципліни «Організація і проведення спортивно-масових заходів». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.

6. Колосовська, В. В., & Трофіменко, В. О. (2016). Сутність мотивації як психолого-педагогічної проблеми при організації спортивно-масової роботи зі студентами вищих навчальних закладів. *Наукові записки*, (132), 108–114. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/3070>

7. Литвиненко, О. М., & Твеліна, А. О. (2016). Організація та методика масової оздоровчої фізичної культури: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського.

8. Мартинова, Н. П. (2019). Самостійні заняття в системі фізичного виховання студентів закладів вищої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, (4 (327)), 62–70.

9. Рудкевич, Н. І. (2020). Соціалізація особистості – середовищний підхід. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, (73), 168–172.

10. Тимошук, О. В. (2019). Вплив фізичної активності та загартовування на адаптаційні можливості учнівської і студентської молоді, що перебуває в умовах сучасних закладів освіти. *Молодий вчений*, (7 (71)), 217–221.

11. Cox, M. J., Stevens, A. K., Janssen, T., & Jackson, K. M. (2022). Event-level contextual predictors of high-intensity drinking events among young adults. *Drug and Alcohol Dependence*, 239, 109590. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2022.109590>

12. Jude, U. E. (2024). The relationship between school sports participation and academic performance: A comprehensive review. *MANAGEMENT (NIJCIAM)*, 4(1). <https://doi.org/10.59298/NIJCIAM/2024/4.1.192413>

13. Kosholap, A., Maksymchuk, B., Branitska, T., Martynets, L., Boichenko, A., Stoliarenko, O., ... & Maksymchuk, I. (2021). Neuropsychological bases of self-improvement of own physical health of future teachers in the course of university education. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(3), 171–190. <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/226>

14. Mahmood, Z., Bibi, N., Usman, M., et al. (2019). Mobile cloud-based framework for sports applications. *Multidimensional Systems and Signal Processing*, 30, 1991–1999. <https://doi.org/10.1007/s11045-019-00639-6>

15. Shen, X., & Tian, X. (2012). Academic culture and campus culture of universities. *Higher Education Studies*, 2(2), 61–65. <https://doi.org/10.5539/hes.v2n2p61>

References:

1. Bazylchuk, V. (2022). Suchasnyi pohliad na orhanizatsiiu u pozaaudytornyi chas fizykulturno-ozdorovchykh i sportyvnykh zakhodiv v osvith'omu seredovyschi universytetu. *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly*, (1 (7)), 31–38. [in Ukrainian].

2. Dovhan, N. Yu. (2018). *Teoretychni i metodychni osnovy vykhovannia fizychnoi kultury studentiv vyschykh navchalnykh zakladiv u protsesi pozaaudytornoi sportyvno-masovoi roboty* (Doctoral dissertation, Instytut problem vykhovannia). [in Ukrainian].

3. Zhyla, H. (2023). *Vyscha osvita v umovakh viiny: vyklyky, problemy, perspektyvy dlia studentiv ta naukovtsiv*. *Molod i rynek*, (2/210), 141–145. <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29481> [in Ukrainian].

4. Imas, Ye., & Andrieieva, O. (2022). Rozvytok sportyvnoi infrastruktury yak chynnyk zaluchennia riznykh hrup naselennia do ozdorovcho-rekreatsiinoi rukhovoї aktyvnosti. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*, (4), 27–30. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.4.27-30> [in Ukrainian].

5. Kaftanova, T. V., Opanchuk, D. R., & Tsymbaliuk, N. M. (2024). Lektsiyni kurs z dystsypliny «Orhanizatsiia i provedennia sportyvno-masovykh zakhodiv». Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. [in Ukrainian].

6. Kolosovska, V. V., & Trofimenko, V. O. (2016). Sutnist motyvatsii yak psykholohopedahohichnoi problemy pry orhanizatsii sportyvno-masovoi roboty zi studentamy vyschykh navchalnykh zakladiv. Naukovi zapysky, (132), 108–114. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/3070> [in Ukrainian].

7. Lytvynenko, O. M., & Tvelina, A. O. (2016). Orhanizatsiia ta metodyka masovoi ozdorovchoi fizychnoi kultury: navchalno-metodychnyi posibnyk. Mykolaiv: MNU im. V. O. Sukhomlynskoho. [in Ukrainian].

8. Martynova, N. P. (2019). Samostiini zaniattia v systemi fizychnoho vykhovannia studentiv zakladiv vyschoi osvity. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia: Pedahohichni nauky, (4 (327)), 62–70. [in Ukrainian].

9. Rudkevych, N. I. (2020). Sotsializatsiia osobystosti – seredovyschnyi pidkhid. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyschii i zahalnoosvitnii shkolakh, (73), 168–172. [in Ukrainian].

10. Tymoschuk, O. V. (2019). Vplyv fizychnoi aktyvnosti ta zahartuvannia na adaptatsiini mozhlyvosti uchnivskoi i studentskoi molodi, scho perebuvaie v umovakh suchasnykh zakladiv osvity. Molodyi vchenyi, (7 (71)), 217–221. [in Ukrainian].

11. Cox, M. J., Stevens, A. K., Janssen, T., & Jackson, K. M. (2022). Event-level contextual predictors of high-intensity drinking events among young adults. Drug and Alcohol Dependence, 239, 109590. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2022.109590>

12. Jude, U. E. (2024). The relationship between school sports participation and academic performance: A comprehensive review. MANAGEMENT (NIJCIAM), 4(1). <https://doi.org/10.59298/NIJCIAM/2024/4.1.192413>

13. Kosholap, A., Maksymchuk, B., Branitska, T., Martynets, L., Boichenko, A., Stoliarenko, O., ... & Maksymchuk, I. (2021). Neuropsychological bases of self-improvement of own physical health of future teachers in the course of university education. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(3), 171–190. <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/226>

14. Mahmood, Z., Bibi, N., Usman, M., et al. (2019). Mobile cloud-based framework for sports applications. Multidimensional Systems and Signal Processing, 30, 1991–2019. <https://doi.org/10.1007/s11045-019-00639-6>

15. Shen, X., & Tian, X. (2012). Academic culture and campus culture of universities. Higher Education Studies, 2(2), 61–65. <https://doi.org/10.5539/hes.v2n2p61>